

Te koop: kasteel, compleet met zeshonderd matig groeiende linden

Kluitverankering in de praktijk toegepast

Nico Brantjes

In deze uitgave van *Boomzorg* onder andere aandacht voor de verschillende kant-en-klare systemen die op de markt zijn om boomkluiten ondergronds te verankeren. Toen bleek dat in kasteel De Assumburg in Heemskerk ondergrondse en bovengrondse verankering naast elkaar gebruikt waren, wilden wij daar het fijne van weten.

Auteur: Hein van Iersel

Het idee achter ondergronds verankeren is eigenlijk hetzelfde als achter kniepaaltjes. Hoe lager je een boom verankert in of aan de ondergrond, hoe actiever je de boom stimuleert tot diktegroei. De kluit kan zich dan in alle rust, zonder dat haarwortels afscheuren, verankeren in de grond. Volgens boomgoeroe Pius Floris is ondergronds verankeren het eerste wat een zaailing doet als deze ontkiemt. Daarmee wordt voorkomen dat de zaailing wegwaait. Deze ondergrondse verankering verdwijnt vanzelf na een aantal jaren als het horizontale wortelsysteem alle krachten op de boom afdoende kan opvangen.

Veel hoveniers en groenvoorzieners knutselen hun eigen systeem in elkaar, waarbij kluitverankering bestaat uit niet meer dan een aantal boompalen die langs de kluit in de grond worden geslagen of geboord, waar vervolgens met een aantal spanbanden en ratels de kluit aan beves-

tigd wordt. De kant-en-klare systemen die op de markt gebracht worden zijn in essentie niet veel anders dan de huis-tuin-en-keukenoplossingen.

Kasteel

Terug naar het kasteel, dat eigenlijk niet eens een echt ridderkasteel schijnt te zijn en dat sinds kort te koop wordt aangeboden door de eigenaar, de Rijksgebouwendienst. Dat geldt echter niet voor de baroktuin. Deze is eigendom van de gemeente Heemskerk, blijft openbaar toegankelijk en blijft ook in onderhoud bij de gemeente en een aantal vrijwilligers.

Rondom het kasteel is een achttiende-eeuwse tuin in oude glorie hersteld. Als een lijst om het kasteel en de barokke tuin heen staan zeshonderd linden, waaronder een groot aantal *Tilia platyphyllos* 'Delft' aangeplant. Dit is een bekende en normaal goed groeiende grootbladige linde.

Tilia platyphyllos 'Delft' druipt niet, wat op het kasteel een belangrijk voordeel is tijdens fairs

Deze linde wordt een grote boom (18-20 m) met een vrij piramidale kroon met fris heldergroen blad dat lang in het najaar blijft hangen. Een groot voordeel van deze linde is dat hij praktisch vrij is van luizen en dus van druipen, wat op Kasteel de Assumburg een belangrijk voordeel is, want in de kasteeltuin onder de bomen worden vaak beurzen en fairs gehouden. De rest van de lindes zijn Koningslindes (*Tilia X europaea*). Uit beschrijvingen van het project hadden wij als redactie begrepen dat ondergrondse en niet-ondergrondse verankering naast elkaar waren

Een echt kasteel kan niet zonder koningslinden. Deze linden staan al vele jaren op het talud van de slotgracht. Ze zijn een aantal jaren geleden door het team vrijwilligers fors ingesnoeid en worden nu twee keer per jaar 'geschoren' om de vorm erin te houden.

Een baroktuin is niet compleet zonder een ingewikkeld hagenpatroon. Voor De Assumburg is hier geen gebruikgemaakt van Buxus, maar van de in mijn ogen veel slechter groeiende Ilex crenata ofwel Japanse hulst. Hiervoor is gekozen vanwege de schimmelziekte Cylindrocladium. Volgens Brantjes hebben de hoveniers van paleis Het Loo eerst ervaring opgedaan op De Assumburg, voordat ze hun eigen haagjes hebben omgevormd.

toegepast op dezelfde bomen in vergelijkbare ondergrond. Dat zou het ultieme bewijs moeten opleveren van de positieve (of negatieve) invloed van kluitverankering. Jammer genoeg bleek dat niet het geval. De zeshonderd linden waren gepland met verankering. De fruitboomgaarden waren traditioneel met boompalen aangeplant. Totaal geen vergelijking dus.

Slecht groeiend

Daarnaast geldt ook nog eens dat de linden slecht gegroeid zijn. Dat is geen verwijt voor wat betreft de manier van planten of de toegepaste kluitverankering van Natural Green. De slechte groei vindt eerder zijn oorzaak in de keiharde verdichte ondergrond. Nico Brantjes, een van de vrijwilligers die de tuin bijhoudt, maar daarnaast ook voormalig hoofd van de plantsoendienst van de gemeente Heemskerk, vertelt hoe dit komt. 'De tuin is gerealiseerd op een voormalige vuilstort. Deze is afgedekt met slechte baggerachtige grond. Meteen als je het terrein op komt, voel je dat overigens ook. Je kunt aan alles zien dat de grond is opgebracht en op veel plaatsen is verdicht.' Verder zouden de bomen last hebben van te brak grondwater. Inmiddels heeft de gemeente op het verdichtingsprobleem actie ondernomen. Tussen de bomen door is geploegd, wat hopelijk moet zorgen voor wat meer structuur.

Nico Brantjes: 'De linden hebben vorig jaar misschien tien tot vijftien centimeter schot gemaakt

en dat had een halve meter moeten zijn.' Over de toegepaste kluitverankering is Brantjes overigens positief. De zeshonderd linden staan twee jaar na aanplant allemaal strak in het gelid. Niet een boom is scheef gewaaid, wat met bovengrondse verankering wel vaak gebeurt.

Afbreekbaar

De linden van Assumburg zijn voorzien van de biologisch afbreekbare verankering. Dit is een pilotproject van het bedrijf Natural Plastics, dat deze verankering ontwikkeld heeft. Dit systeem werd een aantal jaren geleden op Hardenberg geïntroduceerd en wordt sindsdien verkocht door Greenmax en de verkooporganisatie van Natural Plastics: Natural Green. Een daverend succes is het systeem (nog) niet. Volgens Marco Brouwers van Greenmax is dat voornamelijk toe te schrijven aan koudwatervrees bij boombeheerders, hoewel Brouwers de laatste periode een stijgende belangstelling voor het product waarneemt. Dat komt voornamelijk doordat het verhaal "een kluitverankering die na een aantal jaren automatisch verdwijnt" aanlokkelijk is. Van Vuren van Natural Plastics herkent het verhaal van koudwatervrees, maar ziet een gestage groei van zijn product. In België worden nu de eerste projecten gerealiseerd en ook Noorwegen wordt succesvol beleverd.

Hoe lang het duurt voor de kluitverankering is afgebroken, hebben wij in Heemskerk niet kun-

Resten van de kluitverankering steken boven de grond uit. Het touw wordt ondergronds verteerd door micro-organismen. Bovengronds gaat dat veel langzamer in verband met het bijna niet aanwezig zijn van micro-organismen. De afbraak verschilt per locatie, afhankelijk van grondsoort, vochtigheid, aantal micro-organismen etc.

nen controleren. Bij een aantal bomen steekt het touw van de verankering nog boven de grond uit, zonder dat dit ogenschijnlijk is aangetast.

Stuur dit artikel door!

Scan of ga naar:

<http://www.boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-4060>